MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tas-26 ta' Marzu, 2010

Appell Civili Numru. 1327/2003/1

John Mary Schembri u Doris Schembri mart l-istess John Mary Schembri

v.

Dominic Borg

Il-Qorti:
Preliminari:

B'citazzjoni pprezentata quddiem il-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-10 ta' Dicembru, 2003 l-atturi ppremettew: li huma ghandhom fil-pussess taghhom raba maghruf bhala "Tal-

Benniena” fil-limiti tal-Mosta; illi madwar xahar ilu l-attur John Mary Schembri hawwel hames (5) sigriet taz-zebbug, f’parti mill-istess raba u qieghed filata gebel fil-linja bejn din il-parti tar-raba u rampa fl-istess raba li mit-triq taghti ghar-raba fil-pussess tal-konvenut u ghall-kumplament tar-raba fil-pussess tal-atturi; illi fid-dsatax (19) ta’ Novembru 2003, il-konvenut, bil-vjolenza u bil-mohbi, qala’ l-imsemmija hames sigriet u rega’ hawwilhom uhud f’parti ohra mir-raba fil-pussess tal-atturi u uhud fil-linja divizorja bejn ir-raba fil-pussess tal-atturi u r-raba fil-pussess tal-konvenut; illi ftit granet wara, il-konvenut, ukoll bil-vjolenza u bil-mohbi, nehha l-filata gebel fuq imsemmija; illi kemm bil-qlieh tal-imsemmija sigriet kif ukoll bit-tnehhija tal-imsemmija filata gebel, il-konvenut ikkommetta spoll fil-konfornt tal-atturi; illi ghalkemm interpellat sabiex jispurga l-ispoll minnu kommess, il-konvenut baqa’ inadempjenti.

Dan premess l-atturi talbu lil dik il-Qorti:

1. Tiddikjara li l-konvenut ikkommetta spoll fil-konfront tal-atturi billi qala’ l-imsemmija hames sigriet taz-zebbug minn parti fil-pussess tal-atturi u billi nehha l-imsemmija filata gebel mil-linja bejn din il-parti tar-raba u r-rampa fl-istess raba li mit-triq taghti ghar-raba fil-pussess tal-konvenut u ghall-kumplament tar-raba fil-pussess tal-atturi.

2. Tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju li jigi lilu prefiss, jirreintegra lill-atturi fil-pussess li kienu jgawdu qabel ma kkommetta l-ispoll billi jerga’ jqieghed l-imsemmija hames sigriet taz-zebbug fil-post fejn kienu mhawlin qabel ma huwa qalaghhom (jew iqieghed sigriet taz-zebbug simili fil-kaz li ma jkunx possibbli jergghu jitqieghdu dawk li qala’) u billi jerga’ jqieghed l-imsemmija filata gebel ukoll fil-post fejn kienet qabel ma huwa nehhiha, u dan taht id-direzzjoni ta’ periti nominandi jew taht kull provvediment li jidhrilha xierqa din il-Qorti

3. Fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi li jaghmlu l-imsemmija xoghlijiet ta’ ripristinu huma a spejjez tal-

konvenut, u dan taht id-direzzjoni ta’ periti nominandi jew taht kull provvediment li jidhrilha xierqa din il-Qorti.

B’riserva ta’ kull azzjoni ghad-danni u bl-ispejjez, komprizi dawk tal-ittra interpellatorja tal-ghoxrin (20) ta’ Novembru 2003 kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

B’nota pprezentata fid-29 ta’ Jannar, 2004 (fol. 23) il-konvenut eccepixxa:

“Illi huwa ma kkommetta l-ebda spoll fil-konfront tal-atturi billi l-art in kwistjoni kienet baqghet fil-pussess tal-konvenut. Ftit xhur ilu l-konvenut sab xi sigar u gebel fl-art in kwistjoni u kien jidher li dawn kienu ghadhom kif tqieghdu. Hu nehhihom, kif kellu kull dritt li jaghmel a bazi a tenur tal-principju *vis vim ripellere*.

“Salv eccezzjonijiet ulterjuri.”

Is-sentenza appellata.

Il-Prim Awla tal-Qort Civili ddisponiet minn din il-vertenza b’sentenza moghtija fis-16 ta’ Jannar, 2008 bil-mod segwenti:

“Ghalhekk riferibbilment ghall-eccezzjoni tal-konvenut li hu ma kkommetta ebda spoll fil-konfront tal-atturi din qed tigi michuda minhabba l-fatt li l-atturi kellhom il-pussess tal-art.

“Dwar it-talbiet attrici, tiddikjara li l-konvenut ikkommetta spoll fil-konfront tal-atturi billi qala’ l-imsemmija hames sigriet taz-zebbug minn parti fil-pussess tal-atturi u billi nehha l-imsemmija filata gebel mil-linja bejn din il-parti tar-raba u r-rampa fl-istess raba li mit-triq taghti ghar-raba fil-pussess tal-konvenut u ghall-kumplament tar-raba fil-pussess tal-atturi.

“Tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien xahar, jirreintegra lill-atturi fil-pussess li kienu jgawdu qabel ma kkommetta l-ispoll billi jerga’ jqieghed l-imsemmija hames sigriet taz-zebbug fil-post fejn kienu mhawwlin qabel ma

huwa qalaghhom (jew iqieghed sigriet taz-zebbug simili fil-kaz li ma jkunx possibbli jergghu jitqieghdu dawk li qala') u billi jerga' jqieghed l-imsemmija filata gebel ukoll fil-post fejn kienet qabel ma huwa nehhiha; Tordna li fin-nuqqas l-atturi huma awtorizzati li jaghmlu l-imsemmija xoghlijiet ta' ripristinu huma a spejjez tal-konvenut, u dan wara rikors appozitu fejn il-Qorti tinnomina perit ghal dan l-iskop, riservata kull azzjoni ta' danni kontra l-konvenut.

"Spejjez kontra l-konvenut."

Dik il-Qorti waslet ghal din il-konkluzjoni wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet.

"D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

"Illi din il-kawza tirrigwarda spoll li allegatament sar f'parti raba maghrufa bhal "Tal-Benniena" fil-limiti tal-Mosta. Illi rrizulta li l-atturi kellhom ghalqa li baqghu juzaw wara missier l-attur Schembri. Jirrizulta li l-konvenut ghandu l-art kontigwa ma' dik tal-attur. Illi l-attur kien hawwel hames sigriet taz-Zebbug f'parti mill-istess raba u qieghed filata gebel fil-linja fejn din il-parti tar-raba u rampa fl-istess raba. Irrizulta li fid-19 ta' Novembru 2003, li l-konvenut qala' l-imsemmija sigriet u rega' hawwilhom f'parti ohra tar-raba tal-atturi, u fil-linja divizorja ta' bejn l-attur u l-konvenut. Ghalhekk, l-atturi pprocedew bil-kaz odjern. Min-naha l-ohra, l-konvenut eccepixxa li huwa ma kkommetta l-ebda spoll peress li din l-art hija fil-pusssess tal-konvenut u s-sigar seta' jnehhihom abbazi tal-principju *vis vim ripellere.*

"Fl-ispoll, tliet elementi huma necessarji:

"1) Pussess materjali – ***Possedisse***
"2) L-att ta' spoll jew molestja – ***Spoliatum fuisse***
"3) L-azzjoni ssir fi zmien xahrejn – ***infra bimestre deduxisse***.

"F'dan il-kuntest, ta' min jghid, li l-attur irid jipprova li fil-mument tal-ispoll, huwa kien fil-pussess tal-oggett spoljat,

izda tali pussess m'hemmx bzonn li jkun pussess b'titolu ta' proprjeta` jew servitu`, izda anke purament materjali jew di fatto, izda mhux ta' mera tolleranza. (Ara **Joseph Vassallo Gatt noe. v. Joseph Camilleri proprio et noe** – Appell Civili – 26 ta' Jannar 1996, u **Annetto Xuereb Montebello et v. Paolin Magri et** – Appell Civili – 19 ta' Gunju 1953).

"L-istess principju gie ribadit ukoll fis-sentenza tal-Appell fl-ismijiet **Emanuel sive Leli Sammut v. John Sammut** tad-19 ta' April 1999, fejn l-istess Qorti tal-Appell sostniet:

""L-attur kellu jipprova b'mod konklussiv li kellu *un possesso di fatto*, u mhux pussess bazat fuq xi mera tolleranza li ma tkunx bizzejjed biex isservi ta' fondament ghall-akkwist tal-pussess mehtieg bhala bazi ta' din l-azzjoni."

"Il-ligi tikkontempla l-pussess materjali, kien liema kien u mhux il-pussess *animo domini*, u l-konvenut f'kawza ta' reintegrazzjoni mhux lecitu li jinvestiga x-xorta ta' pussess tal-attur. Konsegwentement, ghal din l-azzjoni, il-ligi ma tirrikjedix il-prova tal-legitimita` tal-pussess turbat, u takkorda r-reintegrazzjoni anke favur il-pussess in *mala fede* (Ara **Maria Dolores Mifsud v. Michele Gale**a, Appell Civili, 29 ta' Marzu 1957). Fil-kaz odjern, l-atturi stabbilew li huma kellhom il-pussess tal-art in kwistjoni.

"Illi l-Artikolu 792(3) tal-Kap. 12, jiddisponi li:

""Il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni u l-fatt tal-ispoll."

"Hekk fil-kawza fl-ismijiet, **Joseph Cilia et v. Loreto Camilleri et** Prim Awla - 12 ta' Gunju 1998, inghad li:

""Il-ligi taghna fl-azzjoni ta' spoll ma taghtix lok ghal ebda indagini ohra barra minn dak li tistabilixxi

"(a) il-fatt ta' pussess/ detenzjoni u
"(b) il-fatt ta' spoll."

“Indagini limitatissima, rigoruza u skarna. L-Artikolu 791 (3) tal-Kap. 12 jiddisponi:

““Il-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni, u l-fatt tal-ispoll.”

“Fil-kawza **Mariano Farrugia et noe v. Peter Paul Cutajar** moghtija mill-Prim Awla fit-23 ta’ Ottubru 1998 gie affermat:

““Din l-azzjoni ta’ spoll hija koncepita bhala azzjoni rapida u effikazi ghall-iskop li ma thalli lil hadd jiddisturba ‘stat ta’ fatt’ arbitrarjament u hija intiza ‘unikament biex iggieghel lill-konvenut li jerga’ jqieghed il-haga fl-istat li kienet qabel ma ddisturbaha u daqshekk biss.”

“(Ara wkoll **Margherita Fenech v. Pawlu Zammit**, Prim Awla, 12 ta’ April 1958, u **Francesco Busuttil v. Giocchino Scerri proprio et noe**, Prim Awla, 14 ta’ Marzu 1997).
“F’kawza ta’ spoll de recenti jew privileggjat, m’ghandux jitqies hlief il-pussess jew id-detenzjoni tal-ispoljat u l-ispoll tal-ispoljatur – Ara **Salvatore Abela v. Giuseppe Barbara**, Prim Awla, Qorti Civili, 27 ta’ Frar 1946. Minhabba f’hekk mhumiex permessi hlief eccezzjonijiet dilatorji f’kawzi ta’ din ix-xorta,hekk kif provdut fl-Artikolu 791(1) tal-Kap. 12.

“It-tieni element li jrid jigi ppruvat fl-*actio spolii*, hu li l-atturi effettivament gew spoljati mill-pusess taghhom – l-att ta’ spoll jew molestja – *Spoliatum fuisse*. Illi hawnhekk, hu bizzejjed li jkun hemm nuqqas ta’ kunsens, espress jew tacitu, ghal min isofri l-ispoll – Ara **Carmelo Rosario Dimech v. Antonia Fenech et**, Prim Awla, 26 ta’ Jannar 1957, u **Ersilia Zahra v. Aurelio Carabot**t, Appell Civili, 2 ta’ Dicembru 1955.

“Fl-azzjoni ta’ spoll privileggjat, l-*animus spoliandi* ma jidholx. Illi l-Qorti, m’ghandhiex ghalfejn tidhol fil-kwistjoni jekk il-konvenuti kellhomx l-intenzjoni li jispoljaw. Fil-kawza **Philip Grima v. Joseph Mifsud noe et** deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Civili 646/88 deciza fit-28 ta’

Novembru, 2003 inghad li wiehed irid jara biss jekk oggettivament kienx hemm att spoljattiv (*spoliatum fuisse*). Ghalhekk, huwa irrelevanti jekk kienx hemm *animus spoliandi*.

"Illi ghandu jigi rilevat li l-vjolenza mehtiega fl-ispoll hija biss dik li l-att ta' spoll kien arbitrarju u kontra l-volonta` tal-pussessur b'mod li jista' jaghti lok ghal azzjoni ta' danni kontra min ikun ghamel dak l-att – Ara **Joseph Vella v. Salvu Micallef** deciza mill-Prim Awla fit-30 ta' April 1991.

"Fil-kawza deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Civili Superjuri fit-2 ta' Dicembru, 1955 fil-kawza fl-ismijiet **Ersilia Zahra v. Aurelio Carabott** Vol. XXXIX p.i.p. 320 inghad:

""Sabiex jigi sodisfatt dan ir-rekwizit ma hemmx bzonn il-*vis atrox'* cioe` xi vjolenza fizika jew morali fuq il-persuna tal-possessur, imma bizzejjed il-vjolenza fuq il-haga; liema vjolenza tavvera ruhha jekk l-opera spoljatrici tkun saret kontra l-kunsens tas-sid….."

"Ezempji ta' tali komportament da parte tal-ispoljatur ghandu certament l-iskop li jimpedixxi l-liberu ezercizzju tal-pussess, tfixkil fid-drittijiet dimunizzjoni tal-pussess, jew hsara lil min isofri l-ispoll – Vol. XLI p.II p 1129.

"Fil-kawza deciza mill-Qorti tal-Appell Civili Superjuri fis-6 ta' Ottubru 2000, fl-ismijiet **Buttigieg Paul v. Buttigieg Raymond** intqal:

""Hu wkoll pacifiku illi element essenzjali biex l-azzjoni ta' spoll privileggjat tkun tista' tregi huwa l-pussess da parti tal-ispoljat, il-prova li jkun sehh l-att spoljattiv ta' dak il-pussess vjolenti jew klandestin da parti tal-ispojant u li l-azzjoni tkun giet intavolata mill-ispoljat fi zmien xahrejn minn mindu jkun gie kommess l-att spoljattiv."
"It-tielet element ghalhekk hu li l-azzjoni tkun giet proposta entro t-terminu ta' xahrejn mill-att spoljattiv – *infra bimestre deduxisse*. Fil-kawza deciza minn din il-Qorti diversament preseduta fit-22 ta' Frar 1992 fl-ismijiet ***Michelangelo Fenech noe v. Alfred Camilleri*** inghad:

““It-terminu ta’ xahrejn li fih l-attur irid jiddeduci l-pretensjoni tieghu huwa element essenzjali ta’ din l-azzjoni li jehtieg li jigi konkludentement pruvat mill-attur.”

“Ara wkoll, f’dan is-sens **Dr. Victor Sultana v. Carmelo sive Charles Gafa`** deciza mill-Onor. Qorti tal-Appell fis-26 ta’ Mejju 1998.

“Fil-kaz odjern, kemm l-atturi u kemm il-konvenut sostnew li ghandhom pussess tal-parti tar-raba in kwistjoni li taghti ghat-triq u li giet hekk imsejjha roqgha jew feles fix-xhieda moghtija. L-attur sostna li din il-parti tar-raba fis-sajf ma kIenitx tkun mizrugha, izda fix-xitwa gieli kienet tkun mizrugha bil-qamh. Sostna wkoll li peress li l-konvenut kien hafna drabi jghaddi mill-ghalqa tal-attur biex jaccedi ghar-raba tieghu, kien talab permess lill-attur biex jaghmel rampa f’din ir-roqgha art, u l-attur kien accetta li ssir din ir-rampa. Tony Borg fl-affidavit tieghu kkonferma li meta gew biex jaghmlu dik ir-rampa kienu saqsew lil Giamri Schembri u kien tahom il-permess li jaghmlu hekk. (a fol. 57). Ghall-allegazzjonijiet tal-konvenut, li din ir-roqgha art kienet dejjem zdingata, u peress li xhieda ohra sostnew li qatt ma nhadmet, huwa ammetta wkoll fil-kontro-ezami tieghu li xi drabi seta’ kien hemm xi qamh. Fil-fatt, qal: “**Ma neskludix li seta` tela’ xi haga qamh**….” (a fol. 118). Ghalkemm, il-konvenut ikkonferma li kien hu li qala’ s-sigar u l-filata tal-gebel u rega’ hawwilhom x’imkien iehor, izda baqa’ jinnega li kkommetta l-ispoll ghax baqa’ jinsisti li l-art kienet tieghu.

“F’dan il-kuntest, ta’ min jaghmel differenza bejn pussess u mera tolleranza, stante li mera tolleranza ma tisodisfax l-ewwel rekwizit bhala element ta’ spoll. Fid-dawl ta’ dan enencjat hawn fuq u minn ezami tal-provi jidher li l-konvenut kien jipparkja l-vettura tieghu f’din ir-roqgha u jezercita drittijiet fuq din l-art b’mera tolleranza u mhux ghax kellu l-pussess ta’ din il-bicca art. Di piu`, ix-xhud Victor Vella, rapprezentant fl-Ufficcju tar-Registrazzjoni tal-Bdiewa, kkonferma li din l-art in kwistjoni li tidher immarkata bl-ahdar a fol. 82, hija registrata fuq Gamri Schembri u mhux fuq il-konvenut, u sostna li r-

registrazzjoni dejjem kienet hekk (a fol. 80). Fix-xhieda tieghu Vella semma li l-art immarkata 265 fuq il-pjanta Dokument AB a fol. 83 hija registrata fuq Dominic Borg li gejja minn missieru Emanuel Borg. Zied li ghall-feles l-ewwel *registration* kienet fuq Bastjan Schembri fl-1944 u fl-1969 f'idejn Joseph Schembri u finalment spicca fuq Gamri Schembri. Il-feles mhux parti mit-265 izda 265A u infatti hdejn in-numru 144 tidher qisha "S" li huma jghidulha katina biex turi li l-feles huwa maghqud mat-265A u mhux mat-265, liema registrazzjoni kienet hemm minn dejjem, u infatti hekk anke fuq il-pjanti antiki. Mill-"S" katina jidher car li l-parti qieghdha konkatenata mal-parti l-ohra u dan juri li ilha mill-1944 meta saru r-registrazzjonijiet. Ghalhekk, l-attur irnexxilu jipprova li kellu *un possesso di fatto* tal-art in kwistjoni.

"Ghalhekk, fil-fehma ta' din il-Qorti, l-agir tal-konvenut li jfixkel lill-atturi fit-tgawdija taghhhom *de facto* huwa spoll kontra l-ligi. Fil-fatt, dak li huwa essenzjali huwa li sar att arbitrarju kontra l-volonta` tal-persuna spoljata. U din il-prova giet stabbilita.

"Dwar it-tielet element tal-ispoll, *infra bimestre deduxisse* jirrizulta mill-provi li l-ispoll sar fil-perjodu ta' xahrejn qabel ma giet istitwita l-kawza fl-10 ta' Dicembru 2003 l-attur sostna li l-konvenut kien nehha s-sigar fid-19 ta' Novembru 2003, u Dominic Borg fil-fatt ikkonferma fl-affidavit tieghu li dan sehh f'Novembru 2003 ghalkemm ma pprecizax id-data (fol. 55)."

L-appell tal-konvenut.

Il-konvenut hass ruhu aggravat bis-sentenza fuq riportata u ghalhekk, b'rikors intavolat fil-5 ta' Frar, 2008 talab li, ghar-ragunijiet hemm moghtija, din il-Qorti joghgobha tirrevoka s-sentenza appellata u konsegwentement tghaddi biex tichad it-talbiet attrici bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra taghhom.

L-atturi appellati pprezentaw risposta ghall-appell tal-konvenut fejn filwaqt li stqarrew li s-sentenza hija gusta u timmerita konferma talbu li, anke ghar-ragunijiet hemm

moghtija, l-appell jigi michud bl-ispejjez kontra l-konvenut appellant.

Ikkunsidrat:

Din hija kawza ta' spoll a tenur tal-Artikolu 535 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta abbinat mal-Artikolu 791 tal-Kapitolu 12. L-Artikolu 535 jiddisponi li *jekk persuna tigi, bil-vjolenza jew bil-mohbi, mnezzgha mill-pussess, ta' liema xorta jkun, jew mid-detenzjoni ta' haga mobbli, hija tista', fi zmien xahrejn mill-ispoll, titlob, b'azzjoni kontra l-awtur tal-ispoll, li terga' tigi mqieghda f'dak il-pussess jew f'dik id-detenzjoni, kif jinghad fl-Artikolu 791 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili.*" Imbaghad l-Artikolu 791 tal-Kap. 12 jiddisponi li *l-konvenut f'kawza ta' spoll maghmula fi zmien xahrejn minn dakinhar li jkun sar l-ispoll, ma jista' jaghti ebda eccezzjoni li mhux dilatorja, qabel ma jkun raga' qieghed ghal kollox fl-istat ta' qabel il-parti li tkun baghtiet l-ispoll, f'dak iz-zmien illi, skond ic-cirkostanzi, jigi moghti lilu fis-sentenza*, …". Is-sub-artikolu(3) tal-istess artikolu jkompli jiddisponi li f'kawza simili l-Qorti ghandha tezamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni, u l-fatt tal-ispoll.

Fil-proceduri odjerni l-attur John Mary Schembri jghid li huwa ghandu pussess tar-raba tal-Benniena fil-limiti tal-Mosta u li madwar xahar qabel ma pprezenta l-kawza huwa kien hawwel hames sigriet taz-zebbug f'parti mill-istess raba u ikkonfina l-istess raba minn rampa li sservi lill-konvenut b'filata gebel. Hu jghid li xi granet wara sab li dawn is-sigar kienu nqalghu u thawwlu f'post iehor fir-raba tieghu u l-hajt tal-kantun kien tnehha. L-attur jallega, u f'dan mhux kontestat mill-konvenut, li s-sigar u l-hajt tal-kantun tnehhew mill-konvenut li konsegwentement huwa hati ta' spoll. Kien ghalhekk li talab li jerga' jitqieghed fil-pussess.

Il-konvenut jikkontesta din it-talba billi jsostni li huwa ma kkometta ebda spoll stante li l-art in kwistjoni kienet u baqghet fil-pussess tieghu. Inoltre, jghid il-konvenut, hu ghamel dak li ghamel a tenur tal-principju *vis vim repellere.*

L-ewwel Qorti, wara li hadet konjizzjoni tal-provi kollha prodotti, waslet ghall-konkluzjoni li t-talbiet attrici kienu jimmeritaw li jigu milqugha billi rrizultalha li l-atturi kellhom il-pussess mehtieg, li gie effettwat spoll u li dawn il-proceduri gew intavolati fit-terminu stabbilit bil-ligi.

Ikkunsidrat:

Fir-rikors tal-appell pprezentat mill-konvenut jidher li dan qed jilmenta mill-fatt li l-ewwel Qorti dehrilha li hu ma kellux pussess ta' dan il-feles raba u li kien qed juzah b'titolu ta' mera tolleranza. Jidher pero` li l-konvenut donnu qed jikkonfondi fuq liema bicca raba giet intavolata l-kawza billi ripetutament jaghmel referenza ghar-rampa li tinsab f'dan ir-raba mentri l-ispoll lamentat mill-atturi bl-ebda mod ma jikkoncerna din ir-rampa izda l-parti rimanenti ta' bicca feles art li fuqa l-konvenut kien jipparkja l-vann tieghu.

Huwa tajjeb hawn li jigi spjegat li l-kontendenti ghandhom raba kontigwi fil-wied ta' Burmarrad, biss filwaqt li dak tal-atturi ghandu access ghat-triq principali li minn Burmarrad twassal ghat-tela' ta' Targa Gap, l-istess ma jistax jinghad ghar-raba tal-konvenut. Kien ghalhekk li kull sena, meta l-konvenut ried jidhol b'ingenji kbar kien jitlob permess minghand l-attur biex jghaddi minn fuq feles art mqabbla ghand l-attur u li tikkonfina, in parti mat-triq imsemmija u in parti mar-raba tal-istess konvenut. Wara xi zmien intlahaq ftehim bejn il-kontendenti biex fuq dan il-feles art issir rampa biex il-konvenut jkun jista' jidhol ghar-raba' tieghu minghajr xkiel. Din saret u dwar din ir-rampa ma hemm ebda kontestazzjoni. Li l-attur ma riedx kien li l-konvenut, wara li jidhol minn din ir-rampa, jipparkja l-vann fuq il-parti rimanenti ta' din il-bicca feles art mqabbla ghandu. Jidher li kien ghalhekk, u wara diversi lmenti min-naha tal-atturi, li l-istess attur ghamel hajt b'filata kantun bejn ir-rampa u r-rimanenti parti minn din l-art zghira mqabbla ghandu u hawwel is-sigar taz-zebbug il-gewwa minn dan il-hajt b'mod li r-rampa ma gietx ostakolata. Kienet it-tnehhija ta' dawn is-sigar u l-hajt mill-konvenut li ta lok ghal dawn il-proceduri.

Mhux kontestat li dan il-feles art jinsab imqabbel ghand l-attur, kif *del resto* jirrizulta mix-xhieda ta' Victor Vella rapprezentant tal-Land Registry; il-konvenut pero` jsostni li huwa kellu l-pussess ta' dan il-bicca feles art billi, skond hu u xi xhieda li tella, dan il-feles art ma kienx jinhadem mill-konvenut u fl-istess hin l-istess konvenut kien jipparkja l-vann tieghu.

Din il-Qorti tosserva li hemm certa konflitt bejn dak li jghidu l-atturi u x-xhieda minnhom prodotti u l-konvenut u x-xhieda minnu prodotti, u dan fir-rigward ta' jekk dan il-feles kienx jinhadem bili l-atturi jsostnu li huma kienu jizirghu din ir-raba xghir jew qamh fix-xhur tax-xitwa billi, bhala raba baghali, ma kienitx tipproduci xejn fix-xhur tas-sajf. Il-konvenut u x-xhieda minnu prodotti, ghal kuntrarju, isostnu li dan il-feles art kien zdingat u hemm kien jintefa hafna imbarazz. F'dan il-kuntest din il-Qorti tosserva li biex wiehed ikollu l-pussess ta' raba mhux mehtieg li dik il-persuna tahdem dak ir-raba' billi, bhal fil-kaz in ezami, dan il-feles ma kienx raba' ghammil u kien jintuza biex gewwa fih jitpogga l-imbarazz ghalkemm hemm ukoll provi indikattivi li kien ukoll, ghalkemm saltwarjament, jinzergha.

Certament il-konvenut ma jistax jghid li dan ir-raba huwa possedut minnu b'xi titolu ta' qbiela billi rrizulta li din issejjah lill-attur. Il-konvenut pero` jghid li huwa kellu pussess ta' dan il-feles u dan irid jipprovah jekk irid jirnexxi fl-eccezzjoni tieghu. Jidher li l-uniku reklam li jista' jaghmel il-konvenut huwa li kien jipparkja l-vann tieghu, pero` mil-provi jirrizulta li dan kien <u>b'mera tolleranza</u> u <u>fix-xhur tas-sajf</u> meta dan il-feles ma kienx jinhadem. Jidher pero` li dan l-ipparkeggjar kien isir kontra d-divjet tal-istess attur li f'diversi okkazzjonijiet kien jipoggi hajt tal-kantun biex il-konvenut ma jibqax jipparkja hemm gew. Dan l-abbuz ma jista' qatt jammonta ghal pussess izda, se mai, okkupazzjoni b'mera tolleranza li qatt ma jista' jiggustifika l-azzjoni tal-istess konvenut meta qabad u nehha l-hajt u s-sigar.

Ghar-ragunijiet fuq moghtija l-appell tal-konvenut qed jigi michud u s-sentenza appellata kkonfermata bl-ispejjez ta' din l-istanza ghall-konvenut, u fl-istess hin din il-Qorti tordna li x-xahar zmien ghar-reintegrazzjoni moghti fis-sentenza appellata jibda jiddekorri millum.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------